

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ MATICI ISELJENIKA

Zagreb, rujan 2018.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ MATICI ISELJENIKA

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuju osnivačka prava, ustrojstvo, djelatnost, upravljanje i nadzor nad radom Hrvatske matice iseljenika (u daljnjem tekstu: Matica).
- (2) Matica djeluje pod nazivom: Hrvatska matica iseljenika.
- (3) Sjedište Matice je u Zagrebu.

Članak 2.

- (1) Osnivač Matice je Republika Hrvatska.
- (2) Osnivačka prava u ime osnivača obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Središnje tijelo).
- (3) Matica je javna ustanova od interesa za Republike Hrvatsku.
- (4) Matica ima svojstvo pravne osobe i upisuje se u sudski registar.

DJELATNOST

Članak 3.

- (1) Djelatnost Matice je očuvanje i razvoj hrvatskog nacionalnog, jezičnog i kulturnog identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske.
- (2) U obavljanju djelatnosti Matica:
 - organizira i provodi kulturne, znanstvene, obrazovne, športske, nakladničke, informativne i ostale aktivnosti u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu, namijenjene Hrvatima izvan Republike Hrvatske
 - izdaje časopise, knjige, druge publikacije i audio-vizualna djela
 - organizira kulturne, umjetničke i športske priredbe od značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske
 - njeguje i potiče suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske u području svog djelovanja.
- (3) Djelatnost Matice od interesa je za Republiku Hrvatsku.
- (4) Djelatnost Matice ne obavlja se radi stjecanja dobiti.

Članak 4.

- (1) Matica djeluje na području Republike Hrvatske.

- (2) Matica djeluje putem središnjeg ureda, a može djelovati i putem podružnica, u skladu s odredbama Statuta.
- (3) Osnivanje podružnica Matice, njihova djelatnost te druga pitanja vezana uz rad podružnica Matice uređuju se Statutom.

UPRAVLJANJE

Članak 5.

- (1) Tijela Matice su Upravno vijeće i ravnatelj.
- (2) Matica može imati i druga stručna i savjetodavna tijela čije se osnivanje, sastav i nadležnost uređuju Statutom.

Članak 6.

- (1) Upravno vijeće upravlja Maticom.
- (2) Upravno vijeće:
 - donosi Statut, akt o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada, programe rada i razvoja ustanove i nadzire njihovo izvršavanje
 - odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu
 - predlaže osnivaču promjenu djelatnosti
 - daje osnivaču i ravnatelju prijedloge i mišljenja
 - donosi odluke i obavlja druge poslove određene zakonom i Statutom.
- (3) Upravno vijeće ima predsjednika i četiri člana.
- (4) Predsjednika i članove Upravnog vijeća imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske, po prethodno pribavljenom mišljenju Središnjeg tijela.
- (5) Član Upravnog vijeća može biti razriješen i prije isteka vremena na koje je imenovan u slučaju ako:
 - sam zatraži razrješenje
 - ne ispunjava dužnosti u skladu s odredbama Statuta
 - zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga izgubi sposobnost obnašanja dužnosti, a to bude utvrđeno od strane ovlaštenih osoba ili ustanova
 - svojim postupanjem i ponašanjem povrijedi dužnost koju obnaša.
- (6) Upravno vijeće donosi odluke većinom glasova.
- (7) Mandat članova Upravnog vijeća traje četiri godine.
- (8) Način rada Upravnog vijeća uređuje se Statutom.

Članak 7.

- (1) Ravnatelj je voditelj Matice.
- (2) Ravnatelja imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Upravnog vijeća, po prethodno pribavljenom mišljenju Središnjeg tijela u skladu sa zakonom i Statutom.

- (3) Ravnatelj mora imati završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij te najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ispunjavati druge uvjete propisane Statutom.
- (4) Ravnatelj se imenuje na temelju provedenog javnog natječaja čija se provedba uređuje Statutom.
- (5) Ravnatelj se imenuje na vrijeme od četiri godine i može biti ponovno imenovan na istu dužnost.
- (6) Ravnatelj:
 - predstavlja i zastupa Maticu
 - organizira i vodi poslovanje Matice
 - poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Matice
 - zastupa Maticu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima
 - izvršava odluke Upravnog vijeća
 - odgovoran je za zakonitost rada Matice
 - obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom.
- (7) Ravnatelj vodi i odgovoran je za stručni rad Matice.

Članak 8.

- (1) Ravnatelj ima zamjenika.
- (2) Zamjenik zamjenjuje ravnatelja u okviru ovlasti ravnatelja i na njega se odgovarajuće primjenjuje odredba članka 7. stavka 2., 3., 4. i 5. ovog Zakona.
- (3) Statutom se pobliže utvrđuju poslovi, ovlasti i odgovornosti zamjenika ravnatelja.

STATUT

Članak 9.

- (1) Statutom se uređuje:
 - unutarnje ustrojstvo Matice
 - tijela Matice te ovlasti, način rada i njihov djelokrug
 - međusobna prava i obveze osnivača i Matice
 - podružnice Matice, predstavljanje i zastupanje Matice
 - način raspolaganja viškom prihoda
 - druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti i poslovanje Matice.
- (2) Statut Matice se donosi uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, po prethodno pribavljenom mišljenju Središnjeg tijela.

Članak 10.

Sredstva za obavljanje djelatnosti Matice osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske i iz drugih izvora sukladno zakonu.

Članak 11.

Matica je u području planiranja, računovodstvenog evidentiranja i financijskog izvještavanja u obvezi postupati u skladu s propisima iz sustava proračuna.

Članak 12.

- (1) Rad Matice je javan.
- (2) O javnosti rada skrbi ravnatelj.

NADZOR**Članak 13.**

Nadzor nad zakonitošću rada Matice obavlja Središnje tijelo.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 14.**

- (1) Matica osnovana Zakonom o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.) nastavlja s radom sukladno odredbama ovog Zakona.
- (2) Ravnatelj i članovi Upravnog odbora Matice koji su imenovani sukladno Zakonu o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.) i Statutu nastavljaju s radom do isteka vremena na koje su imenovani.
- (3) Upravno vijeće će Statut i druge opće akte Matice uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (4) Ravnatelj će poduzeti potrebne radnje za upis promjena u sudski registar u roku od 15 dana od dana donošenja Statuta.

Članak 15.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.).

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Zakonski položaj, rad i ustrojstvo Hrvatske matice iseljenika potrebno je uskladiti s novim zakonima koje je Hrvatski sabor donio nakon usvajanja Zakona o Hrvatskoj matici iseljenika 28. prosinca 1990. („Narodne novine“ 59/90). Hrvatska matica iseljenika je slijednik Matice iseljenika Hrvatske utemeljene 1951. godine, osnovane u cilju povezivanja, održavanja i jačanja suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, pružanja pomoći u njihovim nastojanjima i aktivnostima na njegovanju hrvatskog kulturnog identiteta (jezika, kulture i tradicije).

Zakonom o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“ 59/90), Hrvatska matica iseljenika osnovana je kao „samostalna organizacija sa svojstvom društveno pravne osobe“. Danom stupanja na snagu Zakona o ustanovama 24. kolovoza 1993. godine, Hrvatska matica iseljenika je trebala ex lege postati javna ustanova (članak 78. stavak 1. Zakon o ustanovama). U međuvremenu je donijet čitav niz propisa u Republici Hrvatskoj s kojima je trebalo uskladiti djelatnost i organizacijsku strukturu Hrvatske matice iseljenika.

Temeljem Ustava Republike Hrvatske (članak 10. Ustava), donijet je Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 124/11 i 16/12), koji obuhvaća sve subjekte važne za uređenje pitanja odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Odredbama članka 32. navedenog Zakona uređuju se najznačajnija pitanja vezana uz Hrvatsku maticu iseljenika. Navedenim odredbama osnivač Hrvatske matice iseljenika je Republika Hrvatska, a osnivačka prava u ime Republike Hrvatske obavlja Središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske. Odredbama istog članka Statut Hrvatske matice iseljenika donosi se uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Zaključno, sadašnji organizacijski oblik Hrvatske matice iseljenika nužno je uskladiti sa Zakonom o ustanovama. Hrvatska matica iseljenika postaje ustanova koja će pridonositi uspostavi kvalitetnih odnosa između Republike Hrvatske i hrvatskih zajednica, udruga i pojedinaca izvan Republike Hrvatske.

Predlagatelj je mišljenja da će se upravo predloženim propisom osigurati odgovarajući zakonski položaj Hrvatske matice iseljenika, njen rad i ustrojstvo. Ovaj propis predstavlja normativni temelj za ostvarivanje ciljeva koji stoje pred Hrvatskom maticom iseljenika.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Zakonom je potrebno urediti osnivačka prava, ustrojstvo, djelatnost, upravljanje i nadzor nad radom Hrvatske matice iseljenika te naziv i sjedište ustanove. Budući da je osnivač Hrvatske matice iseljenika Republika Hrvatska, zakonom je potrebno urediti da osnivačka prava u ime osnivača obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 32. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine broj 124/11 i 16/12). Odredbama istog članka propisano je da se Statut Hrvatske matice iseljenika donosi uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. Nastavno tome, Zakonom je potrebno urediti zakonski položaj, rad i ustrojstvo Hrvatske matice iseljenika sukladno sa Zakonom o ustanovama (Narodne novine 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08) te utvrditi pravno sljedništvo Matice iseljenika Hrvatske, utemeljene 1951. godine, osnovane u cilju povezivanja, održavanja i jačanja suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, pružanja pomoći u njihovim nastojanjima i aktivnostima na njegovanju hrvatskog kulturnog identiteta (jezika, kulture i tradicije), budući da je pozitivnim Zakonom o Hrvatskoj matici iseljenika (Narodne novine 59/90), Hrvatska matica iseljenika osnovana kao „samostalna organizacija sa svojstvom društveno pravne osobe“. Zakonom je potrebno urediti djelatnost Matice i načini obavljanja djelatnosti, u skladu s odredbama članka 32. stavka 1. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Zakonom je potrebno urediti područje djelovanja Matice, kao i to da Matica djeluje putem središnjeg ureda, a može djelovati i putem podružnica, u skladu s odredbama Statuta. Nastavno tome, potrebno je urediti da će se Statutom utvrditi način osnivanja podružnica Matice, njihova djelatnost te druga pitanja vezana uz rad podružnica Matice. Zakonom je također potrebno urediti tijela Matice, sukladno odredbama Zakona o ustanovama, te pitanja u svezi Statuta Matice, izvore osiguravanja sredstava za obavljanje djelatnosti Matice te obvezu postupanja s propisima iz sustava proračuna Matice u području planiranja, računovodstvenog evidentiranja i financijskog izvještavanja. Nastavno tome, Zakonom je potrebno urediti javnost rada Matice, sukladno odredbama članka 60. Zakona o ustanovama, kao i to da nadzor nad zakonitošću rada Matice obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 32. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Dalje, potrebno je urediti da ravnatelj i članovi Upravnog odbora Matice koji su imenovani sukladno Zakonu o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.) i Statutu nastavljaju s radom do isteka vremena na koje su imenovani, te rok unutar kojeg će se Statut i drugi opći akti Matice uskladiti s odredbama ovog prijedloga Zakona, kao i dan stupanja na snagu ovog Zakona.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Člankom 1. Konačnog prijedloga Nacrta prijedloga Zakona o Hrvatskoj matici iseljenika (u daljnjem tekstu: Nacrta) propisano je da se Zakonom uređuju osnivačka prava, ustrojstvo, djelatnost, upravljanje i nadzor nad radom Hrvatske matice iseljenika te je utvrđen naziv i sjedište ustanove.

Člankom 2. propisano je da je osnivač Hrvatske matice iseljenika je Republika Hrvatska, te da osnivačka prava u ime osnivača obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 32. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine broj 124/11 i 16/12, u daljnjem tekstu: Zakon). Odredbama istog članka propisano je da se Statut Hrvatske matice iseljenika donosi uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske. Nastavno tome, utvrđuje se da je Matica javna ustanova od nacionalnog interesa za Republiku Hrvatsku koja ima svojstvo pravne osobe i upisuje se u sudski registar..

Člankom 3. propisuje se djelatnost Matice i načini obavljanja djelatnosti, u skladu s odredbama članka 32. stavka 1. Zakona. Također je naznačeno da je tako propisana djelatnost Matice od interesa za Republiku Hrvatsku. Dalje, propisano je da se djelatnost Matice ne obavlja radi stjecanja dobiti.

Člankom 4. utvrđeno je područje djelovanja Matice, kao i to da Matica djeluje putem središnjeg ureda, a može djelovati i putem podružnica, u skladu s odredbama Statuta. Nastavno tome, propisuje se da se Statutom uređuje osnivanje podružnica Matice, njihova djelatnost te druga pitanja vezana uz rad podružnica Matice.

Člankom 5. se propisuju tijela Matice: Upravno vijeće i ravnatelj, te se propisuje da Matica može imati i druga stručna i savjetodavna tijela, čije se osnivanje, sastav te djelokrug uređuju Statutom.

Člankom 6. se uređuje Upravno vijeće Matice: djelokrug, broj članova, način imenovanja i razrješenja, način donošenja odluka, trajanje mandata članova te se propisuje da se Statutom uređuje način rada Upravnog vijeća.

Člankom 7. propisuje se nadležnost ravnatelja Matice, način imenovanja i razrješenja, uvjeti za obavljanje poslova ravnatelja, trajanje mandata ravnatelja, opis poslova ravnatelja, kao i vodstvo ravnatelja i odgovornost za stručni rad Matice, sukladno odredbama članka 37. stavka 6. Zakona o ustanovama.

Člankom 8. propisuje se nadležnost zamjenika te se utvrđuje istovjetnost uvjeta za obavljanje poslova zamjenika ravnatelja kao i za ravnatelja. Također se propisuje da se Statutom pobliže utvrđuju poslovi, ovlasti i odgovornosti zamjenika ravnatelja.

Članak 9. utvrđuje pitanja koja se uređuju Statutom Matice, kao i način donošenja Statuta, sukladno odredbama članka 32. stavka 5. Zakona. Propisuje se također da je za donošenje Statuta potrebna suglasnost Vlade Republike Hrvatske te prethodno mišljenje središnjeg tijela za odnose Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Člankom 10. propisuje se da se sredstva za obavljanje djelatnosti Matice osiguravaju u državnom proračunu Republike Hrvatske i iz drugih izvora sukladno zakonu.

Člankom 11. utvrđeno je da je Matica u području planiranja, računovodstvenog evidentiranja i financijskog izvještavanja u obvezi postupati s propisima iz sustava proračuna.

Člankom 12. propisuje se javnost rada Matice, sukladno odredbama članka 60. Zakona o ustanovama, kao i to da o javnosti rada skrbi ravnatelj Matice.

Članak 13. utvrđuje da nadzor nad zakonitošću rada Matice obavlja središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 32. Zakona.

Člankom 14. utvrđuje se da Matica osnovana Zakonom o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, br. 59/90.) nastavlja s radom sukladno odredbama ovog Zakona. Dalje, utvrđuje se ravnatelj i članovi Upravnog odbora Matice koji su imenovani sukladno Zakonu o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.) i Statutu da nastavljaju s radom do isteka vremena na koje su imenovani, sukladno ovom Zakonu, kao i rok unutar kojeg će se Statut i drugi opći akti Matice uskladiti s odredbama ovog Zakona te da se utvrđuje obveza ravnatelja za poduzimanje potrebnih radnji za upis promjena u sudski registar u roku od 15 dana od dana donošenja Statuta.

Članak 15. propisuje da danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o Hrvatskoj matici iseljenika („Narodne novine“, broj 59/90.).

Člankom 16. propisuje se dan stupanja na snagu ovog Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga zakona financijska sredstva su osigurana u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA I RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 8. sjednici, održanoj 10. svibnja 2018. godine, prihvatio Prijedlog zakona o Hrvatskoj matici iseljenika te je uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja radi priprema Konačnog prijedloga zakona. Razlike između rješenja koja se predlažu u odnosu na rješenja iz Prijedloga zakona su sljedeće.

U Konačnom prijedlogu Nacrta zakona u odnosu na Prijedlog zakona, kroz cijeli tekst Konačnog prijedloga Nacrta zakona kratica „dalje u tekstu“ promijenjena je u kraticu „u daljnjem tekstu“. Odredba članka 2. stavka 5. u Konačnom prijedlogu Nacrta zakona u odnosu na Prijedlog zakona je brisana kao suvišna s obzirom da je sadržaj te odredbe već sadržan u članku 14. stavku 1. Nacrta zakona. Ostale promjene u Konačnom prijedlogu Nacrta zakona su nastale uslijed nomotehničkog usklađivanja gramatičke naravi, pa je tako i sukladno Jedinstvenim metodološkim-nomotehničkim pravilima za izradu akata koje donosi Hrvatski sabor („Narodne novine“, broj 74/15) usklađen tekst Konačnog prijedloga Nacrta zakona. Nadalje, u članku 6. stavku 2., podstavku 4. Konačnog prijedloga Nacrta zakona brisana je riječ „ustanova“ kao suvišna, dok je u podstavku 5. istog članka i stavka brisan pojam „ovim Zakonom“ kao suvišan. Također, u članku 7. stavku 6. podstavku 7. Konačnog prijedloga Nacrta zakona riječ „ovim Zakonom“ je zamijenjena s riječi „zakonom“. Preformulirane su odredbe članka 7. stavka 7. i članka 14. stavka 1. Konačnog prijedloga Nacrta zakona na način da glase „Ravnatelj vodi i odgovoran je za stručni rad Matice.“ i „Ravnatelj će poduzeti radnje za upis promjena u sudski registar u roku od 15 dana od dana donošenja Statuta“. U članku 9. stavku 1. podstavku 5. Konačnog prijedloga Nacrta zakona preformulirana je odredba predmetnog podstavka na način da glasi „način raspolaganja viškom prihoda“.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Primjedbe i prijedlozi na Prijedlog zakona izneseni na raspravi u Hrvatskom saboru i njegovim radnim tijelima tijekom prvoga čitanja ugrađeni su u tekst Konačnog prijedloga Nacrta zakona, pri čemu je rasprava o Prijedlogu zakona bila općenite naravi te nisu izneseni konkretni prijedlozi koje bi bilo moguće prihvatiti. Konačni prijedlog Nacrta zakona, sukladno redovitoj proceduri, poslan je nadležnim resorima na očitovanje te su svi dostavljeni prijedlozi prihvaćeni radi nomotehničkog usklađivanja gramatičke naravi Konačnog prijedloga Nacrta zakona.